

KRINGGESPREK

Pieter Quelle

In klas 5 van de Dr. Visser 't Hooft-school houden we wekelijks een weekopenings- en een weeksluitingskring. Voorts wordt vrijwel iedere dag een dagopeningskring gehouden. Kinderen wisselen dan ervaringen uit, nemen kranteberichten en/of artikelen mee en vertellen erover.

In tegenstelling tot alle andere kringen (leeskring & verslagkring, observatiekring en dagopeningskring) trekt de groepsleider/klasseonderwijzer zich bij de eindkring (iedere vrijdagmiddag) terug en bemoeit zich noch met het onderwerp, noch met de gang van zaken. Hij stelt een Kl (kringleider) aan, die vooraf de bij de leerlingen levende onderwerpen verzamelt en waaruit de kring zelf democratisch kiest welk onderwerp besproken zal worden.

Soms leidt dit tot een chaos. Ingrijpen van de groepsleider is dan wel noodzakelijk: meestal echter krijgen we vreselijk goede gesprekken. Principes zijn: ieder onderwerp mag besproken worden, alles mag worden gezegd, mits het niet uitloopt op een scheldpartij. Dat er soms heftige kritiek is op de groepsleider/onderwijzer en/of op de schoolsituatie is een gezond teken. Wel spijt het de groepsleider dan, dat hij niet kan en mag meepraten om het een en ander toe te lichten, daar hij zich bewust uit de kring heeft teruggetrokken.

Op 12 februari 1971 heeft de groepsleider het gesprek op een band opgenomen met het voornemen dit gesprek te publiceren. Het is niet het beste, zeker ook niet het slechtste gesprek van het afgelopen jaar geworden in de eindkring. Het is eer een dwarsdoorsnede met goede en slechte kanten waar toch wel enkele belangrijke conclusies uit zijn te trekken.

Bij de dagopening heeft een van de kinderen het krantebericht verteld dat de Griekse politie enkele hippies had gearresteerd wegens hun te lange haar. Ze heeft toen het haar van deze mensen afgeknipt. In de morgenkring is er nauwelijks op dit bericht gereageerd. Minstens bij één kind heeft dit bericht doorgewerkt, want voor de eindkring gaf hij de volgende vraag op: 'Waarom laten jongens hun haar groeien?'

Deze vraag werd het onderwerp van het gesprek.

Duur van het gesprek: 18 minuten. Er zaten 26 kinderen in de kring.

'WAAROM LATEN JONGENS HUN HAAR GROEIEN?'

Kl Waarom 's morgens speelkwartier?

Waarom laten jongens hun haar groeien?

Waarom een keer in het jaar ouderavond?

Waarom stamgroepen?

Kl Waarom 's morgens speelkwartier?

(Kl. telt de opgestoken handen van de kinderen die over dit onderwerp willen praten. Zo doet ze ook met de andere onderwerpen. Onderwerp 2 wordt met grote meerderheid gekozen)

Kl Nou, waarom laten jongens hun haar groeien? Wie wil beginnen?

1 Nou, de meiden doen het toch ook, waarom de jongens dan niet?

kk Ja, ja

2 Bij meisjes is dat de gewoonte, want als je meisjes met kort haar ziet lopen dan is dat meestal geen gezicht. Lang haar is veel moderner in deze tijd voor meisjes.

3 Ik kan haast niet zien of het een jongen of een meisje is.

4 Nou, Marja had ook kort haar en ook tot hier geloof ik.

5 Wie, ik?

4 Nee, Marja!

5 Ieder heeft zijn eigen ideeën.

7 Het is misschien niet erg dat die jongens lang haar hebben maar ze wassen het nooit, die nozems bedoel ik.

8 Vroeger was de mode toch ook lang haar; waarom nu niet?

9 Ze wassen het nou niet.

5 Vroeger konden ze ook niet hun haar wassen.

10 Vroeger was er toch ook water, konden ze toch ook hun haar wassen.

5 Als ze nu hun haar kunnen wassen, dan kunnen ze het toch vroeger ook.

9 Vroeger waren er pruiken.

kk Nou zeg.

2 Maar vroeger werd het haar veel beter onderhouden dan nu. Maddi!

5 Ja maar Irene zei eerst vroeger hadden ze pruiken, nou gaan die jongens die lang haar hebben zeker ook pruiken dragen.

11 De mode wordt steeds anders.

12 Maar wat Hildo zei van eh je kan geen eens zien of het een jongen of een meisje is dat hoef je toch ook niet te zien.

- kk (Verschillende spontane reacties als: 'waarom niet' en 'natuurlijk wel man')
- 2 Maar als je iets wilt vragen en je vraagt het per ongeluk aan een jongen dan zegt tie: 'Waarom vraag je dat per se aan mij, het is toch geen vraag voor een jongen. Dan vraag je aan een jongen, i.p.v. aan een meisje. Dat is dan toch geen fatsoen meer als je dat gaat doen.
- 5 Maar je ziet het soms wel.
- kk Ja, ja.
- 13 Aan de broeken.
- 2 Ja, jij zegt aan de broeken, maar je ziet meisjes toch ook wel eens met broeken lopen.
- 5 Ja maar sommige jongens die dragen wijde pijpen en sommige meisjes niet
- kk Ja, ja . . .
- 7 Ja, meestal zie je van achter aan de houding of je een jongen ziet lopen dan merk je wel of het een jongen of een meisje is.
- 6 Brede heupen.
- 7 Helemaal niet.
- 10 Maar Maddi zei, eh, sommige meisjes hebben geen wijde pijpen en ik heb ook een broek met wijde pijpen.
- 5 Maar sommige jongens lopen anders dan meisjes.
- 4 Nou ze hebben soms eh die meiden hebben soms van die ribfluwelen pakkies an en ook zo'n broek en die jongens en die jongens hebben dat ook soms. Dan lopen er twee hippies naast elkaar en dan moet je overleggen wie nou de meid en wie nou de jongen is.
- kk Ja, ja.
- 7 Ja, maar waarom laten nou de jongens hun haar groeien . . .
- 4 Nou dat is gewoon de mode, zoals Rene de Kok zegt: 'Ieder zijn eigen keus.'
- 7 Waarvoor knipt de politie dan die haren af.
- 4 Nou omdat er vlooiën inzitten, als ze het nou goed onderhouden, nou dan zou ik het ook wel goed vinden, maar ze onderhouden het gewoon niet.
- 7 Ieder heeft zijn eigen stijl.
- 4 Ja maar vlooiën wil je toch niet hebben he.
- 7 Wie heeft er nou vlooiën in het haar zitten.
- kk Gelach.
- 1 Je zei net, dat jongens geen lang haar moeten hebben, maar waarom hebben meiden het dan.
- kk Ja . . . gek . . .
- 4 Nou, dat heb ik toch net al gezegd dat is nou eenmaal de mode voor de meisjes.

- 12 Maar wat Sylvia net zei, waarom knipt de politie het dan niet, zou jij het leuk vinden als jij politie was en jij moest al die haren gaan knippen.
- 5 Nou dat vind ik leuk.
- 4 Ik vind het eigenlijk als het goed onderhouden is en ze gaan toch knippen vind ik het iemands anders eigendom wegnemen.
- 9 Ja.
- kk Ja.
- 9 Eh, in de Gorsstraat daar wonen twee eh, een jongen en een meisje die hebben even lang haar.
- 4 En als ze dan ook nog een ribfluwelen pakkie aanhebben allebei nou dan eh weet je het helemaal niet.
- 5 Maar als je bijvoorbeeld naar de tijd vraagt en misschien dat het twee jongens zijn en het zijn twee meisjes kan je ook even naar voren gaan en naar hun gezichten kijken.
- kk Ja, ja, daar sta je.
- 2 Maar het is meestal niet fatsoenlijk als je voor ze gaat lopen en je gaat achterom kijken wie het is.
- 5 Je kan beter naar voren gaan dan een andere naam zeggen.
- 7 Of je kan gewoon vragen van hoe laat is het vandaag, als je b.v. niet zeker weet.
- 4 Misschien hebben die hippies niet eens een horloge.
- 13 Maar sommige jongens die lang haar hebben, hebben ook soms wel een baard; daar kan je het ook aan zien.
- 4 Maar van achteren kan je dat niet zien, want die baard hangt niet helemaal opzij.
- 10 Maar eh van Maddi die zei eh, eh . . . dat eh ehm, zei dat tm . . .
- 6 Niet stotteren.
- 10 Van dat ze moesten zeggen, juffrouw hoe laat is het maar dan eh dan zie je toch niet eh . . . ze zeggen eh je bent onbeleefd nou mevrouw hoe laat is het of mijnheer.
- 4 Nou ze worden gewoon kwaad op hem en soms denken ze die griet doet het expres dan zou ik er achter aan gaan.
- 2 Maar als je zo iemand ziet lopen en je ziet dat ie jong is dan vraag je: 'weet je misschien hoe laat het is' en als het een ouder iemand is vraag je: 'weet ú misschien hoe laat het is'.
- 4 Ken ook.
- 2 Je gaat toch niet tegen jonge mensen ú zeggen.
- 4 Nou soms zijn ze 21, dan zijn ze volwassen.
- 2 Ja, maar dan kan je het meestal wel zien.
- 4 Nou als ze 21 zijn en ze hebben nog een ribfluwelen pakkie aan
- 14 Dat heeft de meester ook.
- 6 Je hoeft niet per se aan die mensen te vragen hoe laat het is.
- kk Je hebt er meer.

- 4 Maar als je nou op het strand loopt en je ziet anderen baden en zo en niemand heb een horloge en je ziet dan een paar die helemaal gekleed zijn dat zijn meestal hippies, nou dan vraag je het gewoon aan hun.
- 15 En die hebben geen horloge zeg je net.
- 4 Ja, misschien . . . (komt er niet uit en geeft de beurt door aan Ingrid)
- 10 Nou, maar als eh, we gaan nou over horloges praten, maar we waren over het haar bezig, als ze het goed onderhouden dan eh . . . en je zei over dat ribfluwelen pakje, de mode wordt nou veel anders.
- kk Supermini.
(gelach)
supermini, goed he (kk praten door elkaar) (ongeveer 15 sec. dan geeft no. 10 weer de beurt aan de volgende spreker en het wordt ook direct rustig, iedereen luistert weer.
- 16 Ze zeggen ook dat maxi eruit gaat dat ze extra mini krijgen.
- kk O, gaan ze over jurken praten.
- 5 Nora zei toenet je kan toch ook kijken of ze baarden hebben.
- kk Wat zeg je? Paarden?
- 5 Baarden.
- 5 Maar die hippies hebben meestal geen geld en dan kunnen ze hun baard toch niet laten groeien.
- 17 Ach natuurlijk, dat kost toch geen geld.
- 5 Maar soms hebben ze geen geld.
- 3 Die baard hoeft je niet te kopen, die groeien vanzelf.
- 5 Maar die baarden die groeien ook en soms hebben ze geen geld en dan knippen en dan blijven die baarden groeien.
- kk Nou dat geeft toch niet.
- 10 Ze hebben toch ook wel zelf een schaar.
- 4 Ja, of een stukkie glas.
- 11 Jij zei wel dat ze geen geld hebben, maar dan kunnen ze ook niet eten kopen als ze geen geld hebben.
- 4 Als ze op de Dam zijn dan verdelen ze dat wel eens onder elkaar als der een boel eten en dan verdelen ze het gewoon.
- 2 Maar eh, die hippies dat zijn niet zulke goeie die stelen het wel eens
- kk Als ze . . . (4 valt in de rede)
- 4 Ja in een park en dan kregen ze beatmuziek en dan stelen ze dat gewoon.
- 8 In het Vondelpark liggen ook allemaal van die hippies.
- kk Ja (onderdrukt gelach) iemand zegt: 'hou jij je kop' 1 neemt het woord.
- 1 We hadden het over het Vondelpark enzo maar we hadden het

- over de haren.
- 13 Waarom ze die laten groeien.
- 6 Maar het slaat er wel op neer.
(gemompel, gaan we erover verder of niet, Sylvia neemt het woord)
- 7 Maar Karl-Peter had het over fluwelen broekies en zo . . .
- 6 Nou dat hoort erbij.
- 7 Hoort die fluwelen broek bij je haren?
- kk Ja.
- 16 Maddi had het net over waarvoor laten ze die haren groeien maar jongens willen ook weleens aan de mode meedoen.
- 13 Maar, maar Maddi zei daarnet dat ze geen geld hebben, maar soms gaan ze gekke dingen doen. Zo heel gek staan te dansen en dan halen ze ook geld op.
- kk Gelach. Dat is waar.
- 3 O, bij C. & A. staan ze ook met allemaal gekke dingen daar en dan doen ze net of ze dat zelf gemaakt hebben. Ja van die hele kleine dingetjes . . . Nou en dan kopen sommige mensen het ook nog en daar kunnen ze ook heel wat voor kopen.
- 7 Sommige jongens hebben lang haar en dan laten ze nog hun haar touperen ook Dan lijken ze nog meer op een meisje.
- kk Ja. ja.
- 5 Maar als je het laat touperen dan kan je het moeilijk uit elkaar halen. Dan kunnen er allemaal knopen inzitten, bij de meisjes ook en bij Penny ook.
- kk Penny? Wie heeft het nou over Penny?
- 16 Hilde zei net dat er bij C. & A. ook allemaal van die damslapers waren die van die dingetjes verkopen maar soms gaan ze ook piano spelen.
- kk En gitaar, ja, ja.
- 16 En dan loopt een man en die gaat met een hoed langs en daar gooien de mensen soms geld in.
- 19 Maar hoe komen ze dan aan die gitaren.
- 18 Hebben ze gehuurd.
- kk Hoeveel kost huren niet?
- 12 Hoe komen ze aan het geld?
- kk O, jongen.
- 6 Nou ze gaan dus sparen en dan kopen ze een piano, nou en dan krijgen ze weer geld van die mensen omdat ze . . .
- 4 Ze hebben ook nog ouders die geven ook een heleboel geld weg.
- kk Ja, ja, ik weet wat.
- 12 Maar wat Kokkie zei ze gaan sparen maar ze krijgen nooit geld.
- kk Pieter normaal doen.
- 9 Als ze toch op die gitaar aan het spelen zijn, vangen ze toch geld?

- 5 Ja maar eh, ze hebben ook soms van die blikjes maar daar kunnen ook allemaal van die steentjes inzitten en dan gaan ze zo zwaaien.
- kk Ja, ja.
- 5 en dan hoor je geluid en dan lijkt net of er eh . . .
- 7 er zit geld in.
- 5 Maar eh, sommige mensen kunnen ook geen geld geven want ze denken meestal dat er in die blikjes al geld zitten daarom geven ze meestal geen geld.
- 18 Pieter zei net: 'Hoe komen ze dan aan die gitaren', Nou als ze hem huren dan krijgen ze toch geld en als ze dat geld dan hebben dan kunnen ze dat aan die mensen geven waarvan die is.
- 4 Ze hebben ook nog ouders (int.)
- 12 Dat heb ik niet gezegd.
- 18 Dat heb je wel gezegd.
- 12 Ik heb gezegd hoe komen ze aan dat geld van die gitaar?
- 2 Maar de gitaar die huren ze dan eerst bij iemand en dan zeggen ze: dan gaan we er wat mee doen en dan gaan we net zolang sparen tot we die gitaar kunnen betalen en als ze dan genoeg geld hebben en ze hebben die gitaar niet meer nodig dan brengen ze die gitaar terug met het geld, dan hebben ze de huur betaald of het ding.
- 20 Hebben ze toch nog niks.
- 4 Nee, dan hebben ze toch nog niks.
- 5 Ja maar soms eh die mevrouw of mijnheer die de gitaar geeft en misschien misschien wil ie jet en eh ja en ook een jaar erover maar missch . . . en dan wilt die mevrouw en die mijnheer het die gitaar wel weer terug misschien en dan hebben ze nog geen geld.
- 7 Als b.v. gaan sparen om een gitaar te huren dan kunnen ze het geld liever besteden aan het haar. Steeds een stukkie vanaf knippen. Hun laten het gewoon heel lang groeien.
- 6 Nou eh, die gitaar kunnen ze ook wel van hun vader en moeder . . .
- 7 Waarvoor laten ze dan hun haar groeien als ze dan; hun ouders kunnen toch wel wat zeggen . . .
- 6 Omdat ze dom zijn
- kk Gelach en ook ja, ja
- 7 Maar als eh . . . (komt er niet uit en geeft de beurt door)
- 9 Je zag het eerst . . . misschien bij een van de acht, toen was er ook eh
- kk O, ja, vier kinderen had tie.
- 9 een moeder met een zoon, die zoon had ook lang haar en twee vlechies

- kk gelach, dat heb ik gezien enz. (kinderen praten nu door elkaar, ongeveer 10 seconden, dan zeggen verschillende groepsleden: Maddi, Maddi, ze moet als Gl. ingrijpen.
- Gl. Stilte . . .
- 16 Dat zie je ook wel eens bij jongens, die hebben dan een vlecht en dan gaan ze zo dan gaan ze h'm helemaal om je hoofd heen rollen doen ze dan.
- 7 Of ze gaan soms een lintje voor hun hoofd doen. Bij zwemmen had je ook zo'n man . . .
- kk Ja, ja, die had van die kraaltjes over zijn hoofd: dat stond er heel dom bij.
- kk Ja, ja . . .
- 18 Sommige hippies die hebben een ketting en dan gaan ze die ketting zo om hun hoofd en dan hangt dat zo he (wijst aan) zo voor hun gezicht.
- 2 Wat Sylvia net zei dat als ze steeds geld verdienen en ze laten een stukje van hun haar afknippen en ze moeten dan eerst weer nieuw geld verdienen dan haalt het toch niks uit dan groeit het haar toch weer an, dan is het weer net zo lang als eerst.
- 4 Ze kunnen toch zelf een schaar kopen, dan doen ze hun eigen zin . . .
- 20 Ja, dan knippen ze het toch zelf af . . .
- 16 Dan is het helemaal ongelijk.
- kk Ongelijk enz.
- 7 Spiegeltje erbij.
- 2 Dat kost allemaal geld en dat hebben ze niet.
- 5 Hun haar groeit misschien in een jaar zo'n klein stukje.
- 7 Jopie zei van ongelijke haren zo of Josje nou eh die hippies die schamen zich helemaal niet, als ze nou met een hele lange jurk lopen met een broek er nog effen onder.
- 21 De jongens mogen van mij wel lang haar hebben maar ze moeten het alleen goed onderhouden, dat is het beste ervoor.
- kk Zo stoppen nou maar.